

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Զուարճայիվ

Ժող Տարի, Թիւ 47

ՇԱԲԱԹ

30 Մայիս, 1898

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի բաժանորդագիրն է Տարեկան՝ Պուստայ համար 40, Գաւառներու համար 50 դամ. : Վեցամսեայ Պուստայ համար 25, Գաւառաց համար 30 դամ. : **Հասար 30 փարայ :** Բաժանորդագրու քիւնը քիւի վրայ է, տարեկան բաժանորդները պիտի ստանան **52** եւ վեցամսեայները **26** քիւ Ծաղիկի :

Հանրօրոս նիւթերու վերաբերեալ յօդուածներ եւ քրթակցութիւններ շնորհակարար քեամբ կ'ընդունուի :

ՀԱՍՅԷ. — Ծաղիկի վերաբերեալ ամեն ինչ պէ՛տք է ուղղել Պաղտատիան Գրաստանը, կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, քիւ 14 :

ԽՏԶՏ ՈՒՄ

Կը յիշէք անշուշտ՝ եթէ մէկու մը պարաք չունիք — իմացած եմ որ պարաք ունեցողներուն յիշողութիւնը տկար կ'ըլլայ — որ անցեալ չարթու բարկութեան մէջ էի :

Ուրախ եւ շատ ուրախ եմ այսօր ծանուցանելու թէ բարկութիւնս իջած չէ եւ մանաւանդ թէ՛ արդոյ հասարակութենէ դտած քաջայերու թեանը վրայ՝ ազգային վարժարաններէն աւելի յառաջադէմ վիճակի մէջ կը գտնուի : Կ'երեքնեմ, ուրախ եմ, որովհետեւ յառաջադէմ բարկութիւնս մը մեծ բան է : այնչափ մեծ է որ թոյլ կ'ուտայ մարդու խօսիլ ինչ որ կը խորհի :

Երէկ չէ առջի օրը բարկութիւնս իջեցնելու համար փափաքեցայ քանի մը տարիէ ի վեր ազգային լրագրաց մէջ հրատարակուած գրութիւններն աչքէ անցունել :

Բարեբախտաբար բարկութիւնս իջեցնելու տեղ վերցուցի, որովհետեւ տեսայ որ յիշեալ գրութեանց նայելով մեր ազգն այսօր ունի

Եօթնասուներ հինգ հանճար .

Հարիւր ութսուն կամ հարիւր ութսունը մէկ — ազէկ մը չեմ յիշեր — տաղանդ :

Երեք հարիւր վաթսուներ ինը գրագէտ .

Չորս հազար երկու հարիւր ունիսուներ մէկ բանաստեղծ .

Հարիւր վաթսուն պատմագէտ .

Իննասուներ հինգ մաթէմատիքոս .

Վաթսուներ մէկ փիլիսոփայ .

Հարիւր երկու ընթերցող .

Չի մտնամ յիշեցնել թէ բանաստեղծներու մէջ մաթէմատիքոս եղող ալ կայ :

Ի՞նչ է ասանկ երեւելի մարդոց մեր ազգին մէջ շատնալուն պատճառը :

Պարզ է եւ յայտնի :

Մեր մէջը եթէ մէկն ուրիշին « Ի՞նչն հանճար մ'ես ըսէ, այդ ուրիշը չ'ընէր հրապարակու ըսելու թէ՛ Պալտան, ես քու ըսածդ չեմ, չըլլա՞յ որ զիս ուրիշ մէկու մը նմանցուցած ըլլաս : » Բայց այդ մէկն ինչո՞ւ ուրիշին հանճար ըսէ : — Անոր համար որ այդ ուրիշն ալ իրեն գրուցէ, եւ ասանկով ազգին մէջ հանճարները շատնան : Հրամայեք եւ մի բարկանաք :

Ի՞նչ տրդիւնք ունեցան այդ գրութիւնները :

Սյս արդիւնքն ունեցան որ .

Երկու տող ոտանաւոր գրողը ինքզինքը բանաստեղծ կարծեց :

Քերականութիւնը լինցնող աշակերտը գրագէտ եղաւ .

Թուարանութեան չորս գործողութիւնները գիտցողն եւ մէկ արշըն պաւսնս ծախողը մաթէմատիքոս եղաւ .

Իւր թաղին փողոցները գիտցողը Քաղաքական աշխարհագրութիւնը հրատարակեց :

Ճառ մը կարգացողն զինք Տէմոսթէնէսի տեղ գրաւ .

Արարչադործութիւնը բերնուց սովբած աշակերտը պատմագէտ եղաւ :

Քանի մը բացազանչութիւն սորվողը եղաւ ողբերգութիւն մը գրեց եւ ժողովուրդը խնդացուց :

Ես կը փափաքէի որ երբ մէկն ուրիշի մը շողոքորդութիւն ընէր՝ այդ ուրիշն դառնար եւ ըսէր :

— Պարոն, հետս էլէն մի՞չ ըլլալ կ'ուզես, դու գնա՛ ապուշ մը գտիք եւ զայն ծաղրէ :

Սյս ընելէն վերջն ալ հրապարակու ըսելու էր :

« . . . լրագրոյն . . . թուոյն մէջ ինձի ուղեալ շողոքորդութիւնները հերքելով՝ կ'իմացունեմ զիս ծաղրող պարոնին որ մէյ մ'ալ հետս չիցնայ, ես անոր խաղալիկ չեմ : »

Եթէ մէկ քանի հոգի այսպէս ընէին՝ յուսալի էր որ մեր մէջէն ալ գտնէ մէկ հասարակ հեղինակ մը տեսնելու բախան ունենայինք :

ՅԼԻԹ

ԱՄՈՒՍԵՆՈՅ ՄԻՋԵԻ ՅԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ Մովսիսական աւանդութիւնը, Արեւելքի մէջ ի վաղուց մնացած աւանդութիւններուն չուկէտը նկատենք, եթէ Ծննդոց գրքին մէջ աշխահրի մէջ յառաջագոյն ցրուած զանազան հաւատալիքներուն համադրական պատմութիւնը միայն գրուած է, ի՛նչպէս ալ ըլլայ, ամեն պարագայի մէջ, մարդուն՝ կնկան վրայ գերիշխանութիւն տրուած է: Յիսուս Քրիստոս ինքն ալ ճշդիւ հռչակեց սեռերու հաւասարութիւնը, թէպէտ Սաղուկեցիներ բացէ ի բաց ընդունած էին զայն: Այս վերջին դպրոցը, ինչպէս որ գիտենք, յունական խմատասիրութեան մէկ քանի վարդապետութիւններով լուսաւորուած էր: որչափ ատեն որ Քրիստոնէութիւնը աստուածաշնչական օրէնքներուն ազդեցութիւնը կրեց, կանանց գերութիւն վարդապետութեան կէտ մ'եղաւ: Միջին դարու մէջ աստուածաբաններ խնդիր յարուցին զիտնալու համար թէ կիներ հոգի մ'ունին՞...:

Յունաստանի փիլիսոփայական հին դպրոցներէն սորվեցաւ քրիստոնէութիւնը թէ, պարտի չափաւորութեան ճամբու մը մէջ մտնել, եւ տակաւ ազատաստի ըլլալ հարստահարեալ սեռին նկատմամբ:

Արդի իմաստասիրութիւնը պիտի կատարելագործէ ինչ որ հինը սկսած էր, եւ օրինաւորապէս պիտի սորվեցնէ ամուսնական ներդաշնակութիւնը, այսինքն սեռերու հաւասարութիւնը, իւրաքանչիւրին վերապահելով իրենց սեպհական եւ բնաշնորհ իրաւունքները:

Ամեն ընտանիքի, ինչպէս նաեւ ամէն ընկերութեան մէջ վարիչ զօրութիւն մը պէտք է, առանց այս զօրութեան, կարգն ու ներդաշնակութիւն անկարելի են: Եթէ ամուսնոց իւրաքանչիւրն ըստ իր կամոց գործել ուզէ, եւ միայն իր քմահաճոյքին հետեւի, ա՛լ հաւասարակշռութիւն չմնար, եւ ոչ ալ համաձայնութիւն: Ուրեմն երկու ամուսիններէն ո՞րը պէտք է գերիշխան ըլլայ, ա՞յլը թէ կիներ: Ո՛չ մին ոչ միւսը, այլ բանականութիւնը: սակայն պէտք է ըսել որ երբ զաղափարաց տարբերութիւն, կարծեաց ընդհարում կայ, կիներ անդի տալու է քան թէ էրիկը, որովհետեւ կիներն աւելի մեղմ, աւելի նկուն, աւելի երկչոտ բնութիւն մ'ունին: որովհետեւ իր հրութեամբը եւ տրկարութեամբը, ինքզինքը սիրցնելու է այն, եւ ոչ թէ բռնութեամբ կամ յամառութեամբ: Ասով ըսել չենք ուզեր թէ կիներ, բռնաւոր ամուսնի մը կամքին ստրկօրէն հպատակի: այսպիսի նախատալի մտածութիւն մը երբէք չենք ընդունիր: բայց կիներ այրէն

աւելի փափկակազմ ճանչցուած ըլլալով, պէտք չէ որ ոյժի դէմ ոյժ հանէ, իր շնորհները, քաղցրութիւնը, հնազանդութիւնը, մարդուն դիմադրութիւնը յաղթելու համար շատ աւելի ապահով միջոցներ են:

Ամուսնութեանց մէջ բան մը կ'ստուգուի ամեն օր: այն որ առաջ տկար էր, ի վերջոյ զօրաւորը կ'ըլլայ սովորաբար: Ո՞ր էրիկը կրնայ դիմանալ կրնականը յանկուցիչ կոտորտութիւններուն: Ո՞ր տմարդի էակը պիտի կրնայ անզգայ մնալ ընկերուհւոյն գողարիկ աղաչանքներուն: Կարելի՞ է գտնալ, շնորհալի, աղերսարկու գեղանւոյ մը հրապոյններուն դիմացող խոհեմ այրեր: Հերակլէս Օմֆալին ոտքն ինկաւ, եւ Սոկրատ հեշտօրօր քնացաւ Աքաաիայի ծունկերուն վրայ:

Բոլորովին ասոր հակապատկերն է այն կին՝ որ իր բնական քաղցրաբարոյութիւնը մէկդի թողած ուրիշ կերպով իշխել կ'ուզէ՝ որուն երբէք չեն հնազանդիր: Երբ կ'ուզեմ կը գոչէ այն, ո՛չ կը պատասխանուի իրեն: մինչդեռ ընդհակառակը, զգուալիր հնազանդութիւն՝ գերագոյն հրաման մ'է՝ որուն էրիկը երբէք դէմ չգար: Կիներ պարտաւոր են երբէք չմտնալ այս առածը «Հեզութիւն չունեցող կին մը՝ հոտ չունեցող ծաղիկ մը, համ չունեցող պտուղ մ'է»: Բնութիւնը երկու սեռերը փոխադարձ հպատակութեան մը մէջ զրած ըլլալով, կ'ուզէ որ կիներ՝ էրկանը ընկերուհին ըլլայ, եւ ոչ թէ գերուհին: կ'ուզէ որ էրիկը կնկանը բարեկամը, նեցուկն ըլլայ եւ ոչ թէ բռնաւորը: մին միւսին երջանկութեան գործիքն ըլլայ, եւ փոխադարձաբար: Մէկ խօսքով՝ որպէս զի խաղաղութիւնը, ակնածութիւնը, երջանկութիւնը տիրեն ընտանիքի մը մէջ, պէտք է որ կիներ ամուսնոյն հյու ըլլայ, երբ այս վերջինն ալ բանականութեան հյու է:

Մարդ ոյժն ու աշխատութիւնը կ'անձնաւորէ, կին՝ սէրն ու շնորհը:

Մարդը մարդկութեան զլուխն է, կինը՝ անոր սիրտը:

Մարդը նորակազմ ընտանիքի նեցուկն է: կինը՝ անոր ծաղիկը, անոյժ հոտը: Մարդը կ'աշխատի ընտանիքը սնուցանելու համար, կինը կը մեծցնէ զայն, եւ մայր ժրագլուխ, իր անդադրում հոգածութիւններով կը լնու:

Մարդը սիրելէն առաջ կը մտածէ, կը հաշուէ, իր սէրը յաճախ ետական է: կինը կը սիրէ, կը սիրէ միշտ անշահախնդիր սիրով մը: Եւ երբ կեանքը դառն կուգայ մարդուն, երբ սիրտը լեղիով լեցուած է, եւ ճակատը հոգերով ծանրաբեռնած, երբ ուժաւ-

պառ է այն, կինը՝ այն ատեն, վեհ եւ վսեմ քաջութեամբը կը բռնէ այրը եւ ինքզինքը կը զոհէ անոր :

Վերջապէս կինը յուսոյ նշոյն է . մետաքսեայ ցոլքը՝ որ մարդուս կեանքը կ'ոսկեզօծէ . որովհետեւ առանց կնկան՝ չկայ սէր, եւ հետեւապէս չկայ երջանկութիւն : Կեանքի երկու ծայրերն ալ կը հանդիպին կնկան՝ որ տղուն առաջին քայլերուն կ'առաջնորդէ, եւ ծերունւոյն դողդոջուն քայլածքին նեցուկ կ'ըլլայ, ինչ որ ըսել տուած է Պէրնարտէն-տը-Սէն-Քիերին « Կարծես թէ բնութիւնը կինը տուած է մարդկանց, մարդկութեան շղթային, կամ մանկութեան եւ ծերութեան երկու ծայրերը զօրացնելու համար : »

ՏՐՊԷ

ԹԷ ՄԵՐ ՈՍԿԻՆԵՐԸ Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՆ ԵՂԵՐ

(Շարունակութիւն 46 թիւէն եւ վերջ)

- Քա սա պոռչը նայէ .
- Ան տահա պա՞ն է, տուն սա ֆիստանցուն նայէ . ախ կիտի, մարդ զէնկին ըլլայ տէ առապա մը նստի դայ, ուզածը առնէ պօխճա պօխճա տուն խաւրէ :
- Քա Պաեաթին աղջիկը նայէ կաննի կոր :
- Հայտէ իշտէ սա սըվտեղ հարցունենք :
- Չէ, ստոնք բէք սուղպաղ են . սա անդի խա-նութը նայինք :
- Վերջապէս կայանք տալով տեղ մը կը մանեն :
- Քուզում մատամա, պէն թանըմամ, մօտալար-տան օլտուն :
- Մաչալլա՛ն, պու սօն մօտա սիւ սիզնեօվիեմ սիեֆլը :
- Պիր պաչըմա գօ պաքալըմ նասը՛լ օլուր :
- Պաքըն . օ՛խ զըպիը սիզին իչին եափըլմը, հէմ սիզին սաչլար աղ տըր, ծնու իչին բէք կիւզէլ եազըչտը :
- Հէ ամա, պէն պու կիւն պաչըմա սինսօն տա ալաճարմ :
- Օ վազըթ տահա էյի օլաճաք . պազը դարը աղ սաչ վար պաչընտա, ծնտան էյի օլմազ . նէ գատար սաչ չօզ օլսա օ դատար շապկա կիւզէլ կէօրիւնիւր :
- Քա ինչ անուշ լեզու կէնճ է, էյ պունա զա՞չ քուռուշ վէրէճէիզ :
- Մատամը ձեռքի դիտարկը ասդին անդին կը դարձընէ . մէջը կը նայի, տեսարկները կը բանայ, քիչ մը կը մտածէ, կը հաշուէ, ու կ'ըսէ :
- Քըռք ֆրանք :
- Քըռք ֆրանքը քանի դուրուշ է քա աճապա, քա՞չ քուռուշ էտէր մատամա :
- Էտէ՛ր եիւզ տօքսան իքի :
- Քա վույ . երկու հարիւրէն ութը պակաս . բէք բահալը տըր քուզում մատամ, եիւզ եիրմի քուռուշ վէ-րէլիմ տէ վէր . պիզ միւշտէրիիզ . տահա պէնիմ հալա-մըն զըզը վար քի Լուսաւորիշտէ ծնու տա պուրայա կէ-թիրիբիմ շաբկա ալաճազ :

- Էյ բէք էյի ամա եիւզ եիրմի . բէք ազ :
- Եիւզ եիրմի պէշ վէրէլիմ :
- Հա՛, հա՛, պէշ զուրուշ . տրթըրըրընըզ . եիւզ տօքսան զուրուշա օլուր :
- Չերկնցնենք, պէշ տահա, իքի տահա, իւչ տահա ըսելով, մեր խելացի հանրմները խեղճ կինը կը համա-զեն ու իբր թէ խաբելով այն զարդարուն դիտարկը հա-րիւր ութսուն զուրուշի ձեռքէն կ'առնեն :
- Անկէց զուրս երնելուն պէս :
- Քա՛ սա բըրամաթէֆճիյի խանութը ո՞ւր է :
- Կայնէ նայիմ . սա թարաֆն է ալլահալէմ :
- Կայնէ սա շարխալը ճահիլին հարցունենք . . . քա քուզում սինսօն, բրամաթէֆճիյին թիւքեանը նէրէտէ՛ տիր :
- Պէն պիւմէզ :
- Տահիճ տուն ալ :
- Քա իշտէ նա հուսա տեղ մէկ հաս մը կայ :
- Պուեուրուն պիր շէյ լազը՞մ մը, սօն մօտա ֆիս-տանըք վար մատամ :
- Իստէրիզ սինսոն :

Շարխա, ֆիստանցու եւ ասոնց նման քանի մը տե-սակ զարիֆութիւններ առնելով յաղթանակաւ տուն կը դառնան :

* *

Քանի որ մերայինք հազար ու բիւր դժուարութեամբ հազիւ կրնան իրենց ապրուստն հայթայթել, օտարազգիք դիւրաւ եւ իրենց վարպետ ձեւերովն ու միջոցներով Հայ եղբարց մեծաւ ճգամբ վաստկածը՝ կանանց միջնորդու-թեամբը առանց քրտնելու կը քաշեն :

Այս մասին յանցանքն յափշտակողներուն չեմ կրնար սեպիլ . որովհետեւ անտէր ինչքը՝ գոնողին կը վերա-րերի . մեր կանանց ալ չեմ կրնար սեպիլ կաննիլ, որով-հետեւ անոնք ալ ըրածներուն վրայ խորհելու կարողու-թիւն չունին :

Երկնատօ՛ւր չնորհ, ճշմարիտ ԴՍՍԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ, ո՞ւր ես, ե՞րբ պիտի ըլլայ՝ որ քու ազգեցութիւնդ մեր ժողովրդեան վրայ տեսնենք ու Անգղիացի եւ Ամերի-կացի ժողովրդոց պէս պանծալի յատկութեամբ լի կինե-րու արժանանանք, որովհետեւ աւելի պարզասիրութեամբ կը փայլին անոնք եւ ոչ թէ ամօթալի պշրանօք :

ԲԵՐԱՅԻ ԺԱՌՏԷՆԸ

Օրհնեալ է Աստուած, սա ձմտան դէշ օրերն ալ վեր-ջապէս անցուցինք, մէկ ամիսէ ի վեր է դարձան գեղե-ցիկ օրերու երես տեսնել սկսանք : Պօլսոյ հասարակու-թիւնն ալ քիչ մը նէֆէս առնել, մանուսանդ սա Բերա-ցիները 4—5 ամիսէ ի վեր է բանտարկեալ մնացեր էին, ստոնք թէ եւ պալօներ, թատրոններ եւ քօնսէսներ ու-նին իրենց ձմեռուան դիւերներուն իբր միսթարութիւն, լայց պէտք է գիտնալ թէ՛ ստոնք դարձանային անուշ երեկոյեան մը հետ չի կրնար փոխանակուիր :

Անթիւ բազմութիւն մը այս կիրակի երեկոյ Բերայի ժառանգին զիմացի հրապարակը կը դիմէր, որոյ անունը «Ժառանգն տ'ամուռ» դրած են Բերացի երիտասարդները քանի տարիէ ի վեր:

Այս բազմութեան մէջ ամէն ազգէ եւ ամէն կարգէ անձինք կը գտնուին. հայ, յոյն եւ եւրոպացի եւ այլն. որ սոյն երկայն հրապարակին մէկ ծայրէն միւսը կը չափեն չարունակ եւ առանց յոգնելու:

Մարդ մը աչքերէն աւելի իւր ականջները զբոսցընելու համար ասկէց աւելի յարմար վայր մը չէ կարող գտնել Պօլսոյ մէջ:

Ուսումնական, առեւտրական, առանին, սիրային, խնայողական, շայլական, սիրուր եւ զուարթ խօսակցութիւններ զքեզ կը պաշարեն, ինչպէս զիս պաշարեցին երբ անցեալ կիրակի զիպուածաւ կամ զիտամար հոն կը գտնուէի:

Սոյն խօսակցութիւններէն մի քանին հոս դնենք:

— Ազգամլար հայր օլսուն մատմազէլ:

— Ազգամլար խայր օլսուն միւսիւ, ճանրմ նէրէլէր-տէ սին, չօգտան տըր եիւզիւնիւզիւ կէօրսիւիւմիւզ եօզ:

— Մատմազէլ, պէն տախի կէչէն հաղտան պէրի սիզլէրի կէօրմէմիշիմ:

— Պիզի կէօրմէք իչիւն եազը արամալըսընըզ, ան-ճազ կէչէն դըշ պիր դաչ տէֆա պալօտա պուլունտու-նուզ ֆագաթ պու սէնէ ալա կէօրմէտիմ:

— Պու դըշ պիր տէֆա բիւպիւզ պալօսընա կիթտիմ սօն գատրիլտէ գարչընըզտա վիզավինիզի թանը մատը-նըզ մը:

— Չօզ մէրաք էթտիմ իսէ տէ, պիր թիւրլիւ թա-նըյամատըմ:

— Նի՛չիւն պուրնուսուզուն ալթընտան կիւլիւյօր-սունուզ մատմազէլ, աճապա սիզ մի խտինիզ:

— Օնա չիւպիէ:

— Քուզում միւսիւ Վէնսան, պիր սիկարա հիմմէթ էթսէնիզ:

— Ա.Ֆ իտէրսին մատմազէլ, թապաքէրամը եօլտա տիւչիւրմիւչիւմ, իքի սաաթ տըր թիւթիւնսիւզ պաչըմ տէօնիւյօր:

— Նա շունտա մէզարլըզըն ալթընտա թիւթիւնսիւ տիւքքեանը վար, կիթ ալ տա կէլ, փէք էյի ըսելով դնաց ու մէյիւն ալ չի վերադարձաւ:

Ուրիշ մը:

— Քա էխսիկ, էխսիկ:

— Ի՞նչ է ճանըմ:

— Կտոր մը օլսուն սա չօճուխին ծառքէն պոնէ, իալապալըլսին մէջ խայիպ պտօր ըլլանք:

— Ես չեմ պոնէր ամօթ է:

— Ա.մօթս ալ ինչ է, վայ խըյանէթ ես կը բանէի ամա, պզտիկը գիրկս է, պարէմ սայիիտ ըսեմ, ան ո՞ւր դնաց:

— Իչտէ հոն կայներ է, լէպլէպի կառնէ կոր:

— Պարոն Սերօրէ, պարոն Սերօրէ:

— Ճանրմ ատանկ մի պոտար թէյզէ հանըմ, լսողը ի՞նչ կ'ըսէ:

— Քա ի՞նչ պիտի ըսեն քի, նայէ իչտէ սա ֆոէնկ-

ները պիլէ իրենց չօճուխներուն ծառքէն պոնէր կը քա-լեցնեն կոր, նա տայիտ եկաւ:

— Նէ՞ տիր ճանըմ, շամաթանըզ նէ:

— Քուզում, կտոր մը սա Արիսիս ծառքէն պոնէ, ոտքի տակ կ'երթայ կոր:

— Էյ ազնատըմ:

— Աս ինչ խըտար ալ ինսան, աս ինչ խըտար ալ սիւս:

— Ես նէ ազնատըն, պուրասը Պէյօղլու տուր, սի-զին Սամաթիանըզա պէնզէմէզ:

— Քա անանկ է ամա մեր Սամաթիան ալ պաչխա աղուորութիւն ունի: Ան կիրակի իրիկունները կ'ելլանք պօստանները կ'երթանք տէ չայիրներուն վրայ կը նստինք տէ մարուք քիրազը կուտենք տէ, սանկ չի կայ մի ես, ինսանին էօմը կէվէլնայ:

— Եավաչ սէօյլէ պիրազ, անըպ տըր:

— Քա ինչ կայ քի, ամէն մարդ պոռալով կը խորա-թէ կոր, նայէ սա իրեք ճանիւնները ինտոր ամուր ամուր կը զրուցեն կոր, հէմ կիտես կուբառճա կը խորաթեն կոր:

Եւ յիրաւի այս միջոցին 3—4 երիտասարդներ ա-ռանց իրենց չորս կողմը նայելու բարձրաճայն կը խօ-սէին:

— Պարոն Շահունի, այսօր Քեաղըտհանէ գացի՞ք:

— Առտուանց միտք ունէի, բայց կարեւոր գործ մը պատահեցաւ չկրցի երթալ, կարծեմ զուք գացիք, բազ-մութիւն կա՞ր:

— Այո, բաւական:

— Եղբայր յոգնեցայ վեր վար պտըտելէն. հոս տեղ մը նստելինք:

— Վրաս մանրուք չունիմ, դուն ունիս նէ տուր, վաղը իրիկուն կը վճարեմ:

— Եղբայր 20 փարա ունիմ քովս, 10 փարա ունիս նէ դուն չնորհք ըրէ տէ բաքէթ մը էրսոննոց թիւթիւն անեմ:

— Տասնոց մը ունիմ բայց չեմ կրնար տալ, վաղը կոչիկներս ներկել պիտի տամ:

Ուրիշ տեղ մը:

— Ազգամլար հայր օլսուն սինեօ Տիմիթրաքի:

— Ազգամլար հայր օլսուն, ճանիւմ նէ տիր պու, նէ կրան թուալէթ, սիզ մատմազէլէրի եագածա՞դ սինիզ:

— Ստաֆուրա, հատտիմիզ տէյիլ սիզ տուրուր իքէն:

— Ինսալլահ մատամա, ցօժօքլար էյի տիրլէր:

— Էյի հօշ, սիզին ֆամիլեա պէրապէր տէյիլ:

— Պիզիմ քօքօնա խասթա, ֆագաթ աֆ էտէրսինիզ պիր թութուսուսուզ վա՞ր մը:

— Շիմտի պիթտի քիրիէ:

— Ատիեօ:

— Ատիեօ էֆէնտիմ:

— Ո՞վ է սա մարդը Գարբէլ աղա:

— Ի՞նչ գիտնամ, սիկառա մը ուզելու համար իչտէ խօնուշմիշ կ'ըլլան ատանկ մարդիկը:

Արդէն ժամանակը անցած էր, ուստի պարտաւորե-ցայ հեռանալ ասկից, միտքս գնելով որ ուրիշ անգամ եւս այցելեմ այս ժառանգն տ'ամուրին:

ՆԿԱՐՆԵՐ

Քօքօզուժեան սոսկայի ախտին պուլաչմիչ չըլլալու համար մէկ հատիկ ճարը առ է, կըսէ անկուտի փիլիսոփային մէկը :

Ստակ ունի՞ս մի, անկուտիներէն հեռու կեցիր, ստակ չունիս մի, ունեցողներուն քիթը մտիր :

* * *

Հայրիկ չեղլաս պառկիս, տահա քունդ չեկա՞ւ :

— Չէ տղաս, ցորեկները ամէն օր կը քնանամ կոր տէ, անոր համար զիչերները տէյմէ հալով քունս չի գար կոր :

— Հայրիկ, հոս թախթապիթի կայ տէյի ցորեկները խանութը կը քնանաս կոր :

— Քէչկէ խանութն ալ թախթապիթի ըլլար տէ չքնանայի. խանութս կիւզէ կայ ողլում, կիւզէ. որ ամէն օր ապրանքներս ուտելու վրայ է :

* * *

Օ տէյիլ ամա, պու կիւնլէրտէ էվէ կազ ալար՞ն մը, — Էվէթ :

— Գաչա՞ ալարն :

— Արչընընը օթուզ զուրուչա ալընճայա դատար կէօպէյիմ աիւչտիւ :

— Եօզ ա՞ ճանըմ, պէն բէթրօլ կազը իչիւն սօրու- յօրում :

— Պէ գարաաչ, շարկա իչիւն, վէլօ իչիւն կազ ալ- մագտան պաչ ալամաեօրըզ քի, բէթրօլ կազընըն ֆիյա- թընը պիլէյիմ :

* * *

Անցած օր տան մը առջեւ :

Քանի՞ հաց կ'ուզէք :

— Ասօր երկու հատ տուր, մէկ հատ մը եէտէկ կայ, կ'օգտէ :

— Հաց չէք ուտեր կոր, հիւանդ է՞ք ինչ էք :

— Չէ, մէջերնիս հիւանդ չիկայ ամմա, անցած օր ազատ չօծուիներուն լէպլէպլի առեր էր տէ իչթահնին դօցուեցաւ :

— Սա չէթէլէն բեր :

— Ճանըմ էքմէքճի, հացերը 40 բարայի իջեր է տէյի լսեցինք :

— Անանկ պօչ լախըրտըներու ականջ մի կախէք, ես իջնայ նէ խապար կուտամ :

— Իչթէ մեր դիմացի տունին քօքօսան 40 բարա կ'առնէ կոր եզեր :

— Անիկայ փէչին բարայով կ'առնէ կոր, դուք ալ բարան փէչին տուէք, բան մը կ'ընենք :

— Ասանկ ինսաֆօրըզութիւն կ'ըլլայ. հիմըկու ա- տներ էն քիպարը վերէսիյէ կուտէ կոր :

— Պէ կնիկ էնծի բարկացունես կոր անմա գարըյա չաթտըզ լսելըզ ալ չը հասնիր, ամէն բանի մէջն ես :

— (Վերէն էրիկը վար իջնելով) Նէ՞ տիր կիւրիւթիւ- նիզ էքմէքճի :

— Ճանըմ պու գարըյարա սէօզ աննաթմագ գըլըճ պալըղընա գահվէ իչիւրմէյէ պէնպէր. էքմէքլէր 40 բա- րայա էնմիչ տէյօր, հէմ վէրէսիյէ էքմէք, հէմ աէզկեան ֆիյաթընա վէրմէք :

— Հաճի ախպար սէն իչինէ պագ, սըզ բարա իս- տէմէ, գաչ բարատան եազարսան, եազ պէն գալկա ա- տամը տէյիլիմ :

* * *

— Միւսիւ Արթին, չըմէնտըֆէր սանա չըգմըչ տէ, պիզէ հապէր եօզ հէ՞ :

— Եօզ պէ ճանըմ, չըմէնտըֆէր չըգտը ամա, կէ- չէն կիւն Չաթալճայա կիտէր իքէն, արապա գաթարը եօլտան չըգտը, ազ տահա էօլէճէյիտիք, լազըրտընըն հալանը եօզ եանըլը վար :

ՍԱՓՐԻՉ — ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԱԿԱՆ

Տասերհինգ արեկան հասակին մէջ

— Սա՛ փրիչ :

— Հոս եմ, պարոն :

— Եկուր նայինք. իմ դործս լմնցուր :

— Մազերնիդ պիտի կարել տաք կարծեմ :

— Չէ, ածիլուիմ պիտի :

— Այո՛, երեք չարաթ է որ ածիլուած չեմ եւ շատ անհանդիսա եմ. շուտ բրէ՛ ածելի մը առ :

— Պատրաստ եմ :

— Պիտիս չպիտի ածիլէք, այնպէս չէ՞ :

— Այո պարոն :

— Բայց պիտեք չկը տեսնուին կոր :

— Ոչ պարոն, խանութը մուտ է :

— Անանկ է նէ՛ մոմ մը վառէ :

— Վնաս չունի, պիտեք չեմ դպչիր, որչափ ալ չտեսնուին :

— Բայց կամացուկ մը ըրէ որ . . .

— Քօզմէթիք չէ՞ք ուզեր :

— Ի՞նչ պիտի ընեմ քօզմէթիքը :

— Բայց երբեմն քօզմէթիքը պիտեք կը մեծցունէ :

— Կը հաւտա՞ք որ :

— Աս ալ իօ՞սք է. կէս ոսկի տուէք ձեզի կտոր մը տամ. այս զիտցած քօզմէթիքը չէ, քսեցէք եւ պիտի տեսնէք որ ամսուան մէջ որչափ պիտի մեծնան պիտեք- նիդ :

— Կատա՞կ կ'ընէք, չէ նէ :

— Ինչո՞ւ կատակ ըլլայ, բոլոր քիտիպէտները կը յանձնարարեն զայն :

— Ամսուա՞ն մը մէջ ըսիր :

— Այո՛ :

— Անանկ է նէ մէկ ոսկինոց տուր . . . որ պիտեքս այս գիշեր մեծնան :

Քսանը հինգ արեկան հասակին մէջ .

- Սափրիչ :
- Ի՞նչ կայ :
- Սա մազերս սանարէ . . . բայց մեծ խնամքով շտկէ :
- Կոչունքի՞ մը պիտի երթաք :
- Կոչունք ալ խօսք է . . . հանդէսի պիտի երթամ . . . այսօր առաջին անգամ է պիտի ներկայանամ :
- Տօնախմբութեան :
- Չէ եղբայր իմ ապառնի կնոջս :
- Ի՞նչ , կնիկ կ'առնէ՞ք կոր :
- Այո՛ սիրելիս , ամուրիութիւնն արդարեւ աղէկ բան է , բայց երբ քսակին մէջ բան չի մնար եւ մոզերը կ'սկսին թափիլ . . .
- Բայց ձեր մազերը սըխ են :
- Այո՛ . . . բայց ամուսնութիւնը պարտականութիւն մ'է , պիտոյք մ'է . օժտի մասին իմ ապառնիս աղէկ է . . . եւ անակն ազուորիկ աչեր ունի որ . . .
- Մարդս կը մեռցունէ հէ՛ է :
- Մօրուքիս անուշ հոտեր քսէ . . . : Այս օրուան օրս օժիտն անհրաժեշտ է որպէս զի մարդս իւր արժանիքին համեմատ կարող ըլլայ ապրելու :
- Չէ՞ք ուզեր որ քիչ մ'ալ մօրուքէդ կտրեմ :
- Չգուշացիր . . . մօրուքն է որ ինծի ծանր կերպարանք մը չկուտայ . . . օժիտը ծանրութիւն կը պահանջէ :
- Խոսապահանջ է օժիտը :
- Իրաւ է . . . մազերս լաւ մը շտկէ . . . անանկ գլուխ մը շտկէ որ իրաւունք ունենայ յիսուն հաղար Քրանք ուզելու :
- Հայելիին նայեցէք . . . կարծեմ թէ հարկւր հաղար Քրանք կ'արժէ :
- Թշուառական :
- Չե՞ս հաւատար , եթէ ես աղջիկ մը ունենայի . . .
- Ի՞նչ կ'ըլլար :
- Քու մազերդ ինծի փեսայ կ'ընէի :

Քառասուն արեկան հասակին մէջ .

- Սափրիչ , շուտ ըրէ՛ . սա մազերս :
- Ինտոր կուզէ՞ք :
- Ինտոր կ'ուզես նէ՛ ըրէ . բաւական է որ շուտ ըլլայ :
- Ահ , Թորոս աղա , ուր են այն տարիները որ չորս ժամ կ'աշխատէի զլիսուդ վրայ :
- Ժամանակը կը փախչի եւ անոր հետ մազերն ալ :
- Սակայն պէտք է միշտ հոգ տանիք մազերուն :
- Բայց կին ունիմ թշուառական :
- Ի՞նչ կ'ըլլայ :
- Օժիտն առած եմ :
- Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք :
- Պարզ մարդու մը զլուխն ինտոր պիտի շտկէիր նէ իմս ալ այնպէս ըրէ :
- Թորոս աղա եթէ բոլոր յաճախորդները ձեզի պէս ըլլային՝ խանութը կը դօցուէր , բարեբաղդաբար դեռ տասներկինգ տարեկան պատանիներ կան :

Յիսուն արեկան հասակին մէջ .

- Սիրելի սափրիչ , քեզի խօսք մը ունիմ գաղտնի :
- Ըսէք , Թորոս աղա :
- Առանձի՞ն ենք , մեզմէ ուրիշ մարդ չկայ :
- Չկայ , Թորոս աղա :
- Նայեցէ՛ք ուրեմն :
- Ո՛վ երկինք . . . փղոսկրեալ գանկ մը . . . Ի՞նչ ըրիր մազերդ :
- Գաղի՞ն :
- Ո՛ւր գացին :
- Ի՞նչ գիտեմ . . . դէպ ի այն մե՛ծ անդունդն , ուր մէկիկ մէկիկ կ'երթային տասներկինգ տարիներէ ի վեր , այս առտու արթնցայ որ . . . սաստիկ հարբուխ մը . . . ո՛հ . . . ցաւակցութեան արժանի եմ , սիրելիս պէտք է որ օգնէք ինծի :
- Օգնելն զիւրին է , հերիք է որ դուք որոշում մը տաք :
- Ի՞նչ բանի :
- Շինծու մազ դնելու :
- Աստուած չընէ :
- Անտեսանելի կեղծեմ մը :
- Անտեսանելի ո՞րի համար :
- Ամենուն համար :
- Երբ որ գլուխս մազ ունենամ այդ կրնայ ըլլալ , բայց . . . :
- Ես ուրիշ ճամբայ չեմ գիտեր , ուրիշ բան է եթէ սեւ գտակ դնել ուզես :
- Ինծի հետ կ'զբոսնուք :
- Անանկ է նէ այդպէս մնացէք , եւ աս ալ արտաքոյ կարգի բան մը չէ , քեզի պէս շատերը կան :
- Բայց անկարելի է :
- Ինչո՞ւ :
- Վասն զի մազերս կորսնցուցած ժամանակս , մէկ մեծ հատրտութեան մը տէր եղայ :
- Ինչպէ՞ս :
- Որբեւարի մնացի :

Վարսուն արեկան հասակին մէջ .

- Կամայ սափրիչ , կամայ , ձերմակ մազերը փափուկ կ'ըլլան :
- Դուն շատ ձերմակ չունիս , կ'ուզէ՞ք որ կտրեմ :
- Այո՛ :
- Բայց . . . :
- Նորէն կը մեծնան . . . ուրիշ ատեններ միշտ կը կտրէիր :
- Ուրիշ ատեններ կրնար ըլլար , բայց հիմայ . . . :
- Ուրիշ բան է եթէ կ'ուզես որ ունեւիով մազերս դարձունես :
- Չեմ կրնար պատասխանատուութիւնը վրաս անել :
- Ինչո՞ւ :
- Աչքերս առաջուան պէս չեն տեսներ հիմայ :
- Փորձէ՛ նայինք :
- Եթէ գլուխդ այրեմ :
- Դիմանալ սորված եմ :

Ուրբուն արեկան հասակին մէջ .

— Մազերուդ խնամք տար սիրելի դաւակա , աշխարհիս վրայ ամենէն գեղեցիկ մազերն ունէի ես եւ այսօր իսկ կրնամ ըսել որ . . .

— Այո՛ . . .

— Կրնան ըսել որ այսօր ալ մազերս աղէկ են , եթէ չես հաւատար հարցուր սափրիչին որ քառասուն տարիէ ի վեր ունելիով մազերս կը դարձունէ :

— Իրաւ է , Թորոս աղա՛ , դուք իմ աղէկ , յաճախորդներէս մին էք , շինծու մազերուս մեծ մասը քեզի ծախած եմ :

— Լռէ՛ , սնպիտան՛ , պապանծէ . . . : Այո զաւակս , յիշէ որ առանց մազի մարդ մը , յոյսը դատած մարդ մ'է :

ՆՄԱՆՈՂ

Ա Ռ Ե Ի Տ Ր Ա Կ Ա Ն

Իմաստութիւն . — Հրապարակին վրայ շատ գանուելուն՝ գինը խիստ ինկած է :

Ճեմարսութիւն . — Աղէկ տեսակի գինը խիստ բարձր է , եւ գրեթէ չկայ :

Փօօզութիւն . — Ամեն բանէ աւելի առատ :

Յոյս . — Ձրի կը տրուի :

Փոխառութիւն . — Հրապարակէն քաշուած է :

Սնութիւն . — Ծախող շատ կայ բայց առնող չիկայ :

Խոսուում . — Ծառ՝ բայց առնող ոչ :

Խօսք . — Գործ չըլլալուն համար գնողը քիչ է :

Անձնուիրութիւն . — Ականջ կախող չկայ :

Բամպակ . — Սուտ խուռ ըլլալու համար ականջներն թրխմողներ այս միջոցին շատկէկ դանուելունն , 20 բարս վրայ դրաւ :

ԱՖիօն . — Օղին դրած իքէն ասիկայ կ'ըլլող չիկայ :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գումադափուրի չորս թաղերու Աղքատսխնամի Տնօրէն Ժողովը թաաերական վերջին ներկայացման արդիւնքէն եւ աւելցուած գրամներով 160 ոսկիի կալուած , խանութ մը , գնելով Գումադափուրի մէջ , Ազգ . Հրեանդանոցին վրայ ֆէրազ ըրաւ :

— Վեհ . Սուլթանը բարեհաճած է Ա . կարգի Շէֆազաթ պատուանշան չնորհել Կայս . Անձնական գանձուն նախարար Սաղըզ Վսեմ . Յովհաննէս էֆէնտիի Ազն . աիկնոջ , եւ Բ . կարգի Շէֆազաթ , Ն . Վսեմութեան Համեստափայլ աղջկան :

— Աւազերիցանց յանձնատողովն ի Պատրիարքարան գումարուելով՝ որոշեց որ դաւառաց կարօտ եկեղեցիներու համար հարկ եղած յիսուն ձեռք եկեղեցական պահտներն իւրաքանչիւր աւազերէց իր շրջանակին մէջ հաւաքէ՝ հինգական ձեռք՝ կամ կերպաս կամ դրամ ստանալով : Եկեղեցական գրքերու համար որոշեց զիմել Ս . Հայրապետին եւ Երուսաղէմի Ս . Պատրիարքին , որպէս զի պէտք եղած գրքերն հաճին զրկել :

— Շէֆազաթ պատուանշանի Գ . աստիճանը չնորհուեցաւ Օր . Սուրբիկ Ոսկեմատնի որ մանկաբարձ է եւ ներքին բժիշկ Լոնատնի հրեանդանոցներուն : Օր . Ոսկեմատն մասնակցած ըլլալով Բարձր . Սալիհա իշխանուհւոյն վրայ կատարուած բժշկական գործողութեան որ յաջող արդիւնք ունեցաւ , Վեհ . Սուլթանն իր բարձր գոհունակութիւնն յայնմ է թէ՛ այդ պատուանշանով եւ թէ՛ պարգեւներով : Օր . Սուրբիկ որ Լոնատն հրաւիրեալ էր մասնակցելու կնիստարութեան մասնատողին , Կայս . Իրատէով իր ուղեւորութիւնն յետաձգեց եւ իշխանուհւոյն քով պիտի մնայ մինչեւ որ կատարելապէս ապաքինի :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՊԱՆՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՊԱՏԵՐԱԶԱՐ

Ամերիկեան երեք զրահաւորներ Սանթիակօի ամբողջութիւնները ամբակոծեցին անոնց կացութիւնը եւ զօգորութիւնը հասկնալու համար եւ Յունիս 3 ին Ամերիկեան զրահաւոր մը ամբակոծեց այս ամբողջութիւնները՝ օգնելու նպատակաւ մուտքին Մէրիմաքի գոր յատկապէս ընկղմեցին Ամերիկացիք ջրանցքին բերանը փակելու համար : Յունիս 6 ին քանի մը զրահաւորներ ժամ մը ռումբակոծեցին ամբողջութիւնները Սպանիացիներուն ուշադրութիւնը այն կողմը դարձնելու համար , մինչ Ամերիկեան զինուորները ցամաք կ'ելլէին Ասէրրատորէս , 4000 Ամերիկեան զինուորք յաջողեցան ցամաք ելլել եւ միանալ ապստամբաց հետ որոնք ետ մղեցին Սպանիացիները :

— Ամերիկեան ազրբերէ կը ծանուցուի թէ Սանթիակօի նոր ամբակոծման պահուն Ամերիկեան տասն զրահաւորք 1500 ռումբ արձակելէ ետք սաստիկ անձրեւ մը տեղալ սկսաւ եւ թանձր մշուշ մը պատեց : Նոյն միջոցին հրամանատար Շլիի տորմիզը քանդեց ծովեզերքի ամբողջութիւններն եւ մասնաւորապէս Սթրէլլայի ամրոցը : Ամերիկեան Նիւ-Եորք եւ Նիւ-Օրլէանս մարտանաւք ալ քանդեցին Սպանիացւոց Գասէրօի ամբողջութիւնները : Քաթէլինայի ամբողջութիւնք ալ քանդուեցան եւ առտուան ժամ 10 ին սպանիական ամբողջութիւնք ստիպուեցան լռել : Սպանիական տորմիզը մեծ վնաս կրեց , Ամերիկեան Օրէկոն զրահաւորք ճակատամարտ մը ունեցաւ Սպանիական Բէյնա Մէրսէտէսի հետ , որուն Բ . նաւապետն եւ 30 նաւաստիք սպանուեցան , եւ վերջապէս բոլոր նաւաստիք ստիպուեցան գուրս ելնել : Ռէյնա Մէրսէտէս կը ջանար օդն հանել ընկղմեալ Ամերիկեան Մէրիմաք զրահաւորին թեկոններն եւ այն միջոցին թշնամիին ձեռքն ինկաւ : Սպանիացիք կ'ըսեն թէ չափազանցուած է Ամերիկացւոց տեղեկագիրը , թէեւ Սպանիացիք մեծ կորուստ տուած են , բայց յաջողած են ետ մղել թշնամիին յարձակումը :

— Մովակալ Տիուէյ Մանիլայէ կը հեռագրէ թէ ապստամբները յաղթանակ մը տարած են Սպանիական զօրաց վրայ :

— Կ'ըսուի թէ Փիլիպեանց կուսակալն իմացուցեր է Սպանիոյ կառավարութեան թէ ամբողջ Արքիպելագոսն ապստամբած է , ի բաց առեալ Վիզսեսա կղզիները : Կուսակալը Մանիլայի պարիսպին շրջանակին մէջ ապաստաներ է , զիմադրելու համար Ակիմալտօի :

— Պատերազմի դաշտէն եկած գէշ լուրերը սրտաբեկ ըրին Մատրիաի ժողովուրդը :

— Ջրոց կայ թէ Մանիլա անձնատուր եղեր է :

— Ամերիկեան նոր արշաւախումբ մը Դամբայէ մեկնեցաւ Սանթիակօ՝ 29 փոխազրանաւով :

— Մր . Մաքիլի յայտարարեր է որ Բորգօ Ռիքօ ու Սանթիակօ զրկուած ամերիկեան զինուորք եթէ ի մօտոյ ցամաք ելնեն եւ պատրաստուած յատկազորի՞ն ամբողջութեամբ գործադրեն , անկից յետոյ պատերազմը շարունակելու տեղի պիտի չմնայ եւ հաշտութիւն պիտի կնքուի :

ԷՔԻԹԱՊԼ
 (ՄԱՅՅՈՒՆ ԿԱԶՄԱԳՈՒՅ)
ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԷՆ 4200
 Կենաց Ապահովագրական ընկերություն
 Երաշխատություն Գրաստագրության Է
 1 ՄԻԼԻՄ 227 ՄԻԼՈՆ ՏՐԱՄԲ
 Ներկայացուցիչ Կ. Պոլիս
 ԳԱՌՆՈՒ ԱՍՏՈՒԱՅՈՒՍՏՈՒՅ

ՆՈՐ ԱՅԲԲԷՆԱՐԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ .

Իզմիրի Մամուրեան սպարանէն հրատարակուած սոյն Քերականը մէրոսով պատրաստուած գործ մը է, եւ լաւագոյնը նմանօրինակ հրատարակութեանց մէջ:

Գին 20 փարա:

ԾԵԾՈՒԱԾ ԶՈՒՏ ԽԱՀՈՒԷ
ԹԻԹԵՂԵԱՅ ՏՈՒՓԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ի նպաստ Ա. Յակոբայ Ազգային Անկեղանոցի
 Գին մէկ օխայի 12 դանեկան

1. Քիւծն օրայի վերածելով այսուհետեւ ամէն տուփ 50 կամ 100 տիրէմ գուտ խանուէ պիտի պարունակէ:
  2. Պահուէին զինը, որոյ քիւծն ասկէ առաջ 14 զրշի էր, այժմ մինչեւ ցնոր անօրէնութիւն, օխան պիտի ծախուի 12 զրուշի, որով 50 տիրէմնոց տուփը պիտի ծախուի 1 1/2 զրուշի, 100 տիրէմնոց տուփը պիտի ծախուի 3 զրուշի:
  3. Երկու տեսակ գոյնով խանուէ պատրաստուելոյաւ ըստ հաճոյս սպառողաց, մին բաց գոյն, միւսը՝ թուխ գոյն:
- Անկեղանոցին խանուէն կը գանուի ամէն ծխալաճառներու եւ մանրալաճառներու քով, բաւական է որ այդ անուշով փնտռուի վաճառողներէն:
- Պանութպանք պէտք է գիմին վաճառման կեղրոնասեղին, որ է Ղալաթիա Զինճիլի խանի կից, Եէնի-Ճամի ճաստէսի, թիւ 70:

Arsobusker Ա. ՍՍ.ԲՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՈՒԹԻՒՆ ՍՔՐԵԱՆ
 (Նախկին ՊԱՂՏԱՏԻՆԱՆ Տպարան)
 Տ. Պոլիս, Մարտի 14

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
 Սուրբան Հանաւ հաստիսի թիւ 14, Կ. Պոլիս

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ - ՀԱՅԵՐԷՆ

Գին 22 Ղրշ.

Սոյն Ֆրանսահայ բառարանը յորինուած հետեւողութեամբ Լիդուէի տիեզերական բառագրքին, կը պարունակէ Ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով, որպէս եւ ամենէն գործածական ոճերն: Տէմիրճիպաշեան էֆէնտի բառաչինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յարմարութեամբն որով բազմաթիւ բառերով ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակասած զրական, գեղեցկազիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արհեստական բառերուն հայերէններն, այնպէս որ կատարեալ բառագիրք մը կրնայ համարուիլ Բառարանս ունեցած այս երբեակ առաւելութեամբք, այսինքն առաւելութիւն Ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն 15—20,000 նորակերտ հայերէն բառից:

Այս բոլոր առաւելութեամբք Ֆրանսահայ Բառարանս. որ կը պարունակէ իւր 1000 երես, կազմեալ կը ծախուի անօրինակ գնով:

ՀՈՆԿ - ԴՈՆԿ — ՍԷՅԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍՍԳՈՒՂԵԱՆ

Ճեղաչ պէյ խանի որան կից թիւ 10

Ամենէն ընդարձակ թէյի վաճառատունն ի Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը: Գաւառաց ապսպրանքները փուլով եւ խնամով կը գործադրուին: Զինական, Հնդիկ, Ճալայի եւ Սէյլանի ընտրելագոյն թէյք, ուղղակի բերուած հոս: Թէյի նոր հունձքն սկսած է գալ: Զգուշացէք սոյն վաճառանիչին կեղծերէն:

Փնտռել ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍՍԳՈՒՂԵԱՆ ստորագրութիւնը: